

אין עוד מלבדו

לע"נ מו"ר הגאון ר' יצחק אייזיק ב"ר בנימין זאב מנצור זצוק"ל
נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ג

ועד שבועי שנמסר ע"י אחד הדרשנים שליט"א

פרשת וישלח

לות של חסד ורחמנות וכו' דומה להשי"ת, וכמאמר חז"ל עה"פ: זָה אֶלֶי וְאֶנְוֶהוּ (שמות טו, ב) – הוי דומה לו, מה הוא רחום, אף אתה הוי רחום, מה הוא חנון אף אתה הוי כן, וכגון על אישתו, על ילדיו, על שכניו ומקריו, וכמו הקב"ה שנא' עליו: וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו (תהלים קמה, ט).

הַרְגַל יָכוֹל לִהְיוֹת סֵם הַמוֹת

בספה"ק כתוב: חַי פְּרָעָה פִּי מְרַגְלִים אֲפָס (בראשית מב, טז), למה חי פרעה? למה היצה"ר (שפרעה נמשל ליצר הרע, כידוע) כ"כ חי אצלך? כי מרגלים אתם, כיון שהתרג' לת לקדושה, התרגלת לתורה, התרגלת למעשה חסד, התרגלת לשבת וכן הלאה, ההרגל זה הכוח הממית, זה הורג את כל התנועה, וע"כ חשוב מאוד שנשתדל לעשותם בהתלהבות, ואזי הם יקחו אותנו למרחקים עצומים.

'רַב' לַעֲוֹת כָּל

עוד נקודה. כ' בפס': וַיֹּאמֶר יֵשׁוּ לִי רַב (בראשית לג, ט), ויעקב אמר: יֵשׁ לִי כָּל (שם, יא), הח"ח אומר שרואים כאן ביטוי על חילוק ההשקפות שביניהם בענייני העוה"ז, כשעשו אומר: יש לי רב, כוונתו: יש לי הרבה, אבל מי שיש לו מנה רוצה מאתיים, ז"א, שכשיש לו הרבה אין לו אף פעם את מה שהוא רוצה, יעקב אומר: יש לי כל, ז"א, לא חסר לי כלום.

ר' אלה לופיאן זצוק"ל ה' רגיל להסביר את הפס' שאנחנו אומרים בבהמ"ז: וְדַרְשֵׁי ה' לֹא יִחָסְרוּ כָּל טוֹב (תהלים לד, יא), והוא הביא ע"כ משל: אדם שנכנס לבית של חבר שלו, ואומר לו: תשמע, אתה חייב לראות, קניתי סחורה יקרה ששווה הון עתק, טוב, החבר מתעניין איזה סחורה, והנה הוא מראה לו ארונית מלאה בתרופות, הלה הסביר לו שהרופא ציווה אותו לקחת את התרופות האלה, והם התרופות הכי יקרות, והוא מתגאה בכך שבכל העיר אין אדם שיש לו רכוש כ"כ יקר, תוך כדי שהוא מתרברב, חבירו

לעשות רצונו – כרצונו (כפי שאנו עושים רצון שלנו) כ' בפס': עַם לִבָּן גְּרָפִי (בראשית לב, ה), ופירש"י ותרי"ג מצוות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים. אומרים החסידים: יעקב אבינו אמר לעשו: לא למדתי מלבן, לא עשיתי את המעש"ט שלי באותה התלהבות שהוא עשה את המעשים הרעים שלו...

אדם עושה מצוות ה' בלי התלהבות, עושה את זה בקרירות, אומר רבינו יונה (ב, יח) ע"ז: "ודע, כי נפש הרשע אשר כל תאוה בחפצי הגוף, ונפרדת תאוה מעבודת הבורא", ה' מסביר ר' אלה לופיאן זצוק"ל: הרשע כשהוא עושה את חפצי הגוף הוא עושה את זה בשמחה ובהתלהבות, וכשהוא מתעסק בעבודת ה' אבל עושה זאת בלי חשק, וזו בעיה גדולה, עד כדי שאע"פ שהוא מתעסק בעבודת ה' אך נקרא "נפש הרשע".

תאמר לי ממה התלהבותך – אומר לך מי אתה

וכמו שאמר ר' אהרן קוטלר, **שהמהות של האדם זה מה שהוא מתלהב ממנו**, כשאדם מתלהב מקדושה אז הוא שייך לקדושה, כשאדם מתלהב מתפילה, מתורה, מחסד, זה אומר שהוא שייך לשם, אבל אם חלילה הוא עושה את עבודת הגוף – כל מה שקשור להנאות – הוא עושה בהתלהבות ועם חיות, ולעומת זה דברי קדושה ומצוה הוא עושה בלי חשק ושמחה ע"ז אומר ר' יונה: "ודע, כי נפש הרשע אשר כל תאוה בחפצי הגוף ונפרדת תאוה מעבודת הבורא", והיינו, שכשהוא עושה עבודת ה' הוא עושה אותה בלי חשק.

הדרך להגיע לחיות בעבודת ה'

דוד המלך ע"ה אמר על עצמו: בְּהִיגֵי תִבְעֶר אֶשׁ (תהלים לט, ד), הדרך להגיע לשמחה בתומ"צ, ברגע שאדם שהאדם יתבונן כמה גדול ה', וכמה טוב אין סופי נמצא במצוה, בדבר תורה, בקדושה, וכמה אפשר להיות בפעור

חושב לעצמו: ישתבח שמו שאני לא זקוק לכ"ו, ב"ה אני בריא. כי אע"פ שלפעמים אנשים מקנאים בעושר של הזולת, אבל בעושר מסוג כזה אף א' לא מקנא.

מידת 'כל' היינו שמח בחלקו

לפ"ז הי' אומר ר"א לופיאן: 'דורשי ה" לא כ' שיש להם הכל, אלא 'לא יחסרו כל טוב', הפי' הוא: שהם שמחים בחלקם, וכמש"כ: צדיק אוכל לשובע נפשו, ז"א, השובע שיש לו זה שובע נפשו, ולעומת זאת: בטן רשעים תחסר, אפשר להעמיס בכוונת העניין שכאילו חסר להם עוד בטן בשביל לאכול עוד... והי' מוסיף ר"א לספר, שהגויים אחרי שהם שתו ולא יכלו לשתות עוד היו מקיאים כדי שיוכלו לשתות עוד.

יש בתשובות הרשב"א על מאחז"ל עה"פ: פ' ב' ב' ב' ב' ב' שזו מידת אברהם, שניתן לו בן לעת זקנה והוא התאכזר עליו בגלל שאהב את הקב"ה, וב' ב' ב' ב' ב' בכל צער, אפי' בשעת מצוה שרצה אביו ליטול את נפשו היה מוכן, זוהי מידת יצחק, וב' ב' ב' ב' ב' (דברים ו, ה) זו מידת יעקב, שבחר להיות יָשֵׁב אֶהְלִים (בראשית כה, כז), ומאס בכל העושר של אביו, וכמש"כ: וְכָל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עֲשֶׂה אֲעֲשֶׂרְנִי לְךָ (בראשית כח, כב), וכ' במדרש ע"ז: בְּקִבְרֵי אֲשֶׁר פָּרִיתִי לִי (בראשית נ, ה), שהוא נתן את כל הנכסים שלו עבור קנית המערה, רואים שמאס בעושר ולא ייחס לזה שום חשיבות, לכן הוא אומר לעשו: יש לי כל, דורשי ה' לא יחסרו כל טוב.

פשר תמיהת ר' זושא

מספרים שר' שמעלקה מקלינשבורג שאל את הרב'ה שלו שהיה המגיד ממזריטש זצ"ל: איך אפשר לקיים את דבחז"ל: שחייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה? אז הוא אמר לו שילך לביהמ"ד ושם התלמיד שלו ר' זושא מאניפולי זצ"ל יושב שם והוא ילמד אותך איך מקיימים את המשנה הזאת, כי ר' זושא עני ומדוכא ואין לו כלום, ר' שמעלקה הלך לר' זושא וסיפר לו שהרב'ה שלח אותו, אמר לו ר' זושא: אני ממש בפלא על הרב'ה, מה פתאום הוא שלח לשאול אותי, שאלה כזו צריך לשאול לאדם שעבר עליו איזה דבר רע, אבל אני מעולם ועד היום לא עבר עלי שום מקרה רע, אז היאך אני יכול לדעת לקבל את הרע כמו הטובה???

וזהו גופא הפירוש, שלא קרה לי שום דבר רע בחיים. וזה ע"י שהבן אדם הוא מכוון מטרה, והעיניים שלו כל הזמן מכוונות להקב"ה, והוא חי בעולם רוחני, אז כל הדברים האלה זה כמו איזה מכות קלות בכנף, זה משהו שהוא לא מרגיש בכלל, כיון שהוא תפוס בעניין האלוקי, וע"כ הוא שש ושמח בחלקו.

הזהירות מהשתדלות מוגזמת

עוד נקודה. במדרש כ': וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב (בראשית לא, ד), ר"ה פתח: מִחֲזִיק בְּאֲזְנֵי כָּלֵב עֵבֶר מִתְעַבֵּר עַל רִיב לֹא לוֹ (משלי

כו, יז), שמואל ב"נ אמר: משל לשר הליסטים שהיה ישן בפר' דרכים, עבר אחד והתחיל לעורר אותו משנתו (כיון שלא הבין שזה ראש השודדים), אמר לו: קום, לך, שרעש שכיח פה, יש כאן מקום מסוכן, והיה השודד מקפח בו והיכה אותו, ואמר לו: אתה האיש הרע למה ציערת אותי? ישן הייתי ועוררתני.

יש עוד מדרש כיוצ"ב, ר' יהודה בר סימון פתח: מִעֵן נִרְפָּשׁ וּמִקֹּר מִשְׁחָת צְדִיק מֵט לִפְנֵי רָשָׁע (משלי כה, כו), אמר לו הקב"ה: לדרכו היה מהלך, אם אתה משלח אצלו, אמר לו: כה אָמַר עֲבָדְךָ יַעֲקֹב (בראשית לב, ה). אנחנו רואים מזה, שחז"ל ראו בשליחות של יעקב לעשו נקודת ביקורת, כמש"כ שם במתנות כהונה שמסביר את המדרש - "לדרכו היה מהלך": שאמו שלחה אותו עד שוב אף אָחִיךָ (בראשית כז, מה), ויעקב אבינו ע"ה בעצמו, ע"י השליחים ששלח עורר את השנאה, אם הקב"ה אמר לו: שׁוּב אֵל אֲרָץ אַבְרָהָם וְלְמֹלְדֹתָיךָ - וְאַהֲבֵהָ עִמָּךְ (בראשית לא, ג), אז הוא היה צריך לראות בזה שנחה רוח עשו, ולא לשלוח שליחים. אנחנו רואים משני המדרשים הללו שהיתה כאן איזה שהיא נקודת ביקורת על ההשתדלות שיעקב אבינו ע"ה עשה.

אם נתבונן בזה, הלא סוגיית ההשתדלות היא אחת הסוגיות הקשות, כל אחד לפום דרגה דליה, כל א' מוטל עליו משהו אחר, ואם לא זהירים אף בזה כל אחד לפי דרגתו אפשר לעבור את הגבול הנכון.

התייחסות בקרירות להשתדלות

ובפרט שאנחנו חיים בדור שההשתדלות הפכה ל-"מצוה הכי גדולה", כ"כ הרבה אנשים אומרים: "השתדלס, השתדלס, השתדלס", אבל צריך להבין שהשתדלות זה דבר מאוד מסוכן, וכמו שהחזו"א שהיה מקפיד גדול ומחמיר גדול בכל דיני התורה, אבל כשזה היה מגיע להשתדלות הוא אמר: אני מתייחס בקרירות להשתדלות.

השתדלות מוגזמת - כנסיעה לכיוון הנגדי

למה? בגלל שמה שקורה ע"י שאדם עושה השתדלות מוגזמת, שלא רק שזה לא מקדם אותו, אלא המצב שלו הרבה יותר קשה מאדם אחר שלא השתדל, כשאדם נמצא במדרגה נכונה והוא משתדל, והוא יודע שעצם ההשתדלות אינה מעלה ואינה מורידה, ואין להם שום קשר עם ההצלחה שלו, כשאדם מאוד דבוק בעניין הזה אז ההשתדלות שלו מותרת, אבל אם עושה השתדלות וחושב שח"ו יש לה איזה מציאות עצמאית אז כמו שהחובה"ל אומר: הקב"ה מסלק השגחתו ממנו.

בעבר הסברנו שזה כמו מְשַׁעֲנֵת הַקֶּנֶה הַרְצוּץ (מלכים ב' יח, כא), וכמו בור מכוסה עם נייר, שלא רק שאין זה מועיל אלא עוד אפ' מטעה, שזה נראה מכוסה, והאמת שאין כאן כיסוי, וכשמזיזים את זה מצילים את האנשים, אותו דבר כשהקב"ה מזיז איזה משענת קנה רצוץ שאדם נשען עליה

אז בעצם האדם ניצל.

הקב"ה הרבה יותר מעדיף לעזור למי שלא עושה עסק מההשתדלות מאשר לאחד שעושה מכך עסק, כיון שאין כאן את המחסום של הדמיון, והקב"ה רוצה להציל את האדם מהמחשבה שכאילו הוא פעל משהו, ז"א, שאדם צריך לדעת שהשתדלות מעשית כשהיא לא בצורה הנכונה כמוה כנסיעה בדיוק לכיוון הנגדי.

וכמו שמספרים שפעם אישה אחת התקשרה לבעלה ואמרה לו: תיסע מאוד בזהירות, כיון שאומרים שיש איזה שיכור שנוסע בכביש בניגוד לתנועה, הוא אומר לה: שיכור אחד? אלף שיכורים! ז"א, שיש פעמים שאדם חושב שהוא מקדם, והוא עושה בדיוק ההיפך.

וכך אצל יעקב אבינו ע"ה לפום דרגא דיליה, היתה כאן הצבעה על איזה שהיא נקודה של מעבר להשתדלות, וכן אצל יוסף הצדיק שאמר: *כי אם זכרתי... והזכרתי* (בראשית מ, יד).

המפרשים מביאים את המדרש בו קראו על שליחת המלאכים אל עשיו את הפסוק: *מחזיק באזני כלב מתעבר על ריב לא לו* – כמו אחד שכועס על ריב לא לו, בכך הוא מחזיק באזני כלב, שהוא גורם שהכלב יישך אותו.

ולכאוף קשה, למה יעקב נחשב למתערב בריב לא לו, הרי היה בסכנה מעשיו? ומכאן ר"ח שמואלביץ מעורר יסוד מאוד גדול, שכל עוד הצרה לא הגיעה ממש בפועל, זה עדיין נקרא מתעבר על ריב לא לו, וכמו שר' ברוך מרדכי אזרחי צוק"ל היה רגיל לומר: *במיקרוסקופ האלוקי* ראו כאן איזה נקודה.

עד כדי שהר' דסלר היה אומר: שכשאדם אוכל לחם היה צריך למות ברעב, כיון שהוא "בונה" על הלחם, ולמעשה זה כלל לא הלחם, אלא הקב"ה, *פי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם* (דברים ח, ג).

אדם יוצא לקניות וחוזר בריא ושלם, איך זה שלא החליק על קליפת בננה וכדו', ואיך זה שלא ח"ו נדרס וכיוצ"ב? זה לא בגלל שלא דרכת על בננה, או כיון שנזהרת בכביש או שהאחרים נזהרו, כי גם אם אנשים זהירים קוראים לפעמים ל"ע תאונות, אלא משום שמלאכיו יצנה לך לשמרך בכל דרכיך (תהלים צא, יא), וגם מה שהבית לא נופל אין לזה קשר למהנדס, אלא זה משום שהקב"ה מחזיק את הבית, וכן הלאה.

אמונת הייחוד – חוב וגם זכות

וע"כ חוב קדוש עלינו וגם זכות להאמין שהכל תחת שליטת הבו"ת, ו-אין עוד מלבדו (דברים ד, לה) שום מציאות.

וע"כ כדאי שאדם יעשה לו רב, וישאל אותו על כל מיני השתדלויות האם הם נכונות או לא.

הדאגה על חינוך הילדים

עוד נקודה שרואים בפר'. והוא ע"פ מה שמסופר: שיהודי אחד התעתד לנסוע עם בנו אל ה"חפץ חיים", להתברך מפיו. שמע זאת שכנו וביקש להצטרף. הלה הסכים, אותו שכן התרחק בעוונותיו משמירת המצוות, ואף שבנו הגדול למד בישיבת ראדין, את בניו הקטנים כבר שלח לבתי ספר חילוניים. לא מכבר הוא פוטר מעבודתו ופרנסתו שבתה, וכעת חפץ הוא להתברך מפי רבם של ישראל, ושמח שיוכל גם לבקר את בנו בכורו הלומד שם בישיבה.

הם הגיעו לראדין. האב הציג את בנו לפני הצדיק, וזה העניק לו ברכה הגונה. כאשר סיים, פנה האב אל הצדיק ואמר: *יש כאן עוד יהודי. מבקש הוא ברכה לפרנסה*.

החפץ חיים אפילו לא חננו במבט. כמדבר אל עצמו הוא סיפר: *כשהייתי ילד קטן, אמי הצדקת הייתה שולחת אותי מדי יום לתלמוד תורה, ומציידת אותי בכריך. ביום שבו לא הלכתי לתלמוד תורה, לא קיבלתי את הכריך!... אם הוא ילך לתלמוד תורה,* אמר הח"ח *והצביע על האיש,* "הוא יקבל את הכריך". אם הוא ישמור מצוות, תהיה לו פרנסה!

הלה נבון מרוח קודשו של הצדיק. הוא פסע קדימה והתגונן: *רבי, יש לי בן שלומד כאן בישיבה!*, החפץ חיים עדיין לא הביט לעברו. *"כן", הפטיר בינו לבין עצמו,* "את הילד הזה שולחים לכאן, ואת האחרים שולחים לשם"...

הלה החוויר. נתפס הוא במערומיו... חזר החפץ חיים על דבריו: *"חזור אל דרך התורה, ותהיה לך פרנסה"*.

בטרם יצא האיש, הוסיף החפץ חיים מסר מתוך פרשתנו: בתחילת הפרשה אנו קוראים, שיעקב אבינו שולח עדרים רבים כדורון לעשיו אחיו, בהפקידו את העדרים ביד עבדיו, הוא עבר ביניהם וציוה: *"כי יפגשך עשיו אָחִי וישאלך לאמר: לָמָּה אָתָּה וְאָנָּה תֵלֵךְ וְלָמָּה אָלֶּה לְפָנָי. וְאָמַרְתָּ: לְעִבְדְּךָ לְיַעֲקֹב מִנְחָה הוּא שְׁלוּחָה לְאֲדֹנָי לַעֲשׂוֹ ... וְיָצוּ גַם אֶת הַשֵּׁנִי, גַּם אֶת הַשְּׁלִישִׁי, גַּם אֶת כָּל הַהֲלָכִים אֲחֵרֵי הָעֲדָרִים לְאָמֹר: בְּדָבָר הַזֶּה תִּדְבְּרוּן אֵל עֲשׂוֹ בְּמִצְאָכֶם אֹתוֹ" (בראשית לב, יח-כ).*

והשאלה נשאלת, מה פשר ריבוי השאלות: *"לָמָּה אָתָּה, וְאָנָּה תֵלֵךְ, וְלָמָּה אָלֶּה לְפָנָי?"* כמו כן, מדוע טורח הכתוב לספר, שיעקב ציווה גם את השני והשלישי, וגם את כל השאר?

השרשת האמונה בקרב אחרים, ובעיקר אצל בני ביתו

מסביר החפץ חיים הסבר נפלא: האבות הקדושים הרי פעלו רבות למען השרשת האמונה בקרב בני דורם (בראשית רבה פ"ד, ד), וודאי פעלו כן גם בקרב עבדיהם. והנה, שנינו (גיטין מד:): *"המוכר עבדו לעובד כוכבים, קונסים אותו עד עשרה בדמיו"*. ומדוע? מפני שתחת רשותו של הנכרי העבד לא יוכל לקיים את המצוות כדינו.

ומפני זאת חשש יעקב! יעקב הכיר בתאוות הבצע של אחיו, ומפני כך חשש שעשיו יסבור שהעבדים בכלל

את כל אשר יחפוץ. מובן לו מאליו שעל בן זוגו להיות נחמד, שעל ילדיו להיות מחונכים, שפרנסתו תהיה תמיד מצויה, שבריאותו תתמיד וכו'. לכל אדם ישנה רשימה בלתי מודעת של רצונות שהוא בטוח שהם מוכרחים להתמלא כחלק מחייו.

תיקון התפיסה הטבעית...

וכאן יש להזכיר עובדה פשוטה, שהאדם אינו שם לב לכך שבעצם ה' אינו חייב לתת לו מאומה, ורק באהבתו וברחמיו הוא מעניק לו חיים, בריאות, פרנסה וכו'. מכיוון שכך, איך הוא מסוגל לבקש בזכות עצמו? גם אם יצרף את כל המעשים הטובים שיעשה וכל התורה שילמד, לא יגיע למעט מן המעט מאשר הוא חייב לה' על כל החסדים שגומל עמו רגע רגע, שעה שעה. אם חלילה "יתחשבנו" איתו כמה הוא מקבל מה' לעומת מה שהוא "נותן", ודאי יתברר כי הכף נוטה לחובתו.

ה' הרי מעניק בחסדו לכל אחד חיים, וכל שניה של חיים הינה מתנת חנם – "מכלכל חיים בחסד". וכי מי התחייב להעניק לאדם חיים?! כמה עולה מכשיר הנשמה? וכמה עולה טיפול דיאליזה ל"ע? וכו' וכו'. והנה אדם בריא מקבל את כל זה בחינם, הולך, רואה, אוכל, מרוויח כסף, יש לו ילדים וכו'. על המתפלל להפנים שהקב"ה אינו חייב לו דבר, ושהוא אינו פונה בדרישה לקב"ה למלא את בקשתו אלא כעבד הפונה אל אדונו, שכל הארת פנים שיאיר לו האדון היא חסד גמור.

לפיכך, בטרם מציג יעקב את בקשתו להינצל מעשיו, הוא פותח בהכרת פחיתותו ובמעלת ה', ובנוסף מדגיש את ריבוי חסדי ה' אתו. נכון שלא ממש מגיע לי – אומר יעקב לה' – ואפילו מה שכבר נתת לי זה יותר מדי, אבל בכל זאת, אני מרשה לעצמי לבקש ממך, אב הרחמים. ומוסיף רבנו בחיי שגם דוד המלך הדגיש זאת כשאמר לקב"ה: "טוֹבְתִי בְּלִ עֲלֵיךְ" (תהלים טז, ב) (תהלים ט"ז, ב), דהיינו הטובות שה' עושה לי אינן מצד החוב שהוא חייב לי. הקב"ה אינו חייב דבר למי מבריותיו, וכל השפע שהוא משפיע הוא אך חסד וטובה.

הדורון הם, לפיכך הקדים והנחה את עבדיו כיצד לנהוג, לבטח עשיו ישאל: "לְמִי אֶתָּה" - למי אתה שייך? "וְאָנָּה תִלְךְ" - למי אתה מיועד? וכמובן "וְלְמִי אֶלֶּה לְפָנֶיךָ" - למי העדרים מיועדים?

וזאת למדם יעקב להשיב: "וְאֶמְרָתְךָ: לְעִבְדְּךָ לְיַעֲקֹב" - אני שייך ליעקב, וברשותו אשאר! "מִנְחָה הוּא, שְׁלוּחָה לְאֲדֹנָי לְעֵשָׂו" - רק העדרים הרי הם בכלל המנחה ששלוחה לך מאת אחיך. כך עבר יעקב בין כל עבד ועבד, וציווה לו כן באופן אישי, לבל יטעה חלילה לעבור לרשותו של עשיו בכלל המנחה.

סיים החפץ חיים את דבריו ואמר: "אם בחינוך עבדיו היה יעקב אבינו כל כך זהיר, על אחת כמה וכמה שהיה זהיר בחינוך בניו! לבטח עמל וטרח לחנכם לתורה ולמצוות - לא כמו היום, שהורים רבים סוטים מדרכו של יעקב ומוסרים את בניהם לחינוך כופר, בו לומדים להתנכר ולבוז לכל דבר שבקדושה..."

נרעש האיש מדברי הצדיק, והבטיח להעביר את בניו לחינוך תורני. או אז האיר לו החפץ חיים את פניו וברכו בחום, ומזלו דרך והאיר.

מאוצר מתנת חינם

"קְטַנְתִּי" - פותח יעקב את תחינתו לבוראו - "מִכֹּל הַחֶסֶד-דִּים וּמִכֹּל הָאֲמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֵת עֲבָדְךָ" (בראשית לב, יא).

רק כדאי שנזכור שיעקב שב כעת מבית לבן, שם מסר נפשו להקים את בית ישראל ולשמור תרי"ג מצוות (כמ"ש רש"י), חרף העבודה הגשמית המפרכת והמניעות שהציב לבן בפניו. ובכל זאת, הוא חש את קטנותו מול החסד הגדול שמרעיף עליו הקב"ה, ואינו רואה לעצמו נקודות זכות שתיזקפנה להצלתו. הוא מרגיש ומבין שכלל לא מגיע לו חסד מה', בעוד שכל אדם פשוט בטוח שמגיע לו, ועוד מתאונן שחסר לו.

כפי הגדלות כך הרגשת הקטנות

בספר "אור יהל" מחדד זאת: שככל שהאדם גדול יותר, הוא יודע ומרגיש יותר כמה הוא מקבל אין סוף של חסדים וכמה הוא קטן מלבקש, ולכן יעקב אבינו שהוא האדם שבמרכבה ידע והרגיש כל זאת.

מיעקב אבינו ע"ה – כותב רבנו בחיי – למדים אנו כיצד עלינו לחוש ובאיזו גישה לפנות בבקשה אל ה': "מכאן שראוי לאדם שיתבונן בתפלתו חסרון עצמו ופחיתותו, ואדנות האדון אשר הוא אליו עבד, זהו שאמר: 'את עבדך'. ושיתבונן בריבוי חסדי השם יתברך וטובותיו עליו... ואחר שיתבונן בכל זה ישאל צרכיו".

תפיסת האדם היא "אגוצנטרית"

צורת מבטו הטבעית של האדם על העולם היא אנוכית. מגיל ילדות, ברור לו כי הכל מגיע לו, ואך טבעי שיקבל

ניתן לקבל את הגליון במייל

e0527167700@gmail.com

לפרטים, לתרומות, להערות ולהארות

052-716-7700